

Praktijkvoorbeeld Vereniging voor Christelijk Primair Onderwijs in Spijkenisse

“Je brengt hiermee een beweging op gang met bredere gevolgen”

Wie het strategisch beleidsplan (2015-2019) van de Vereniging voor Christelijk Primair Onderwijs in Spijkenisse leest, begrijpt dat de acht scholen van de VCPO allemaal werk maken van Wetenschap en techniek. Bestuurder Maarten Groeneveld en bovenschools ict-coördinator Nico van der Doe vertellen waarom dat zo is, welke ontwikkelingen er op W&T-gebied binnen de Vereniging gaande zijn en wat de rol is van het bestuur.

Visie en uitgangspunten

Twee bronnen

Groeneveld: “[Het filmpje](#) ‘Lev’ op onze website geeft onze visie op onderwijs goed weer. We hebben onze visie en ambities uitgebreider beschreven in ons strategisch beleidsplan ‘Op weg naar het onderwijs van de toekomst’. Met deze titel geven we aan dat het onze verantwoordelijkheid is om leerlingen optimaal voor te bereiden op hun toekomst. We doen dat vanuit twee bronnen. Allereerst geven de Bijbelse verhalen ons richting bij deze opdracht. Daarnaast vraagt de samenleving van ons dat we kinderen voorbereiden op de in snel tempo veranderende maatschappij. Talentontwikkeling, onderzoekend leren, ICT en Wetenschap en techniek spelen daarin een hele belangrijke rol. Maar we waken voor individualisme. Want daarnaast vinden wij het belangrijk – en ook dat vraagt de samenleving van ons – dat kinderen leren samenleven en samenwerken met elkaar.”

Gezamenlijke reis

Groeneveld: “Wij noemen ons strategisch beleidsplan ook wel ‘een reisgids’. Onze acht scholen maken een gezamenlijke reis naar het onderwijs van de toekomst. Maar omdat er vele mogelijkheden en verschillende routes zijn, doorlopen ze die reis niet allemaal op dezelfde manier. Wij willen dat de reisgenoten de eigenaar zijn van hun reis. Dit betekent onder meer dat niet al onze scholen op dezelfde manier vorm en inhoud geven aan W&T. Al onze scholen maken er werk van omdat het onderwijs van de toekomst, ons reisdoel, dat vereist, maar hoe de scholen dat doen, bepalen zij zelf. Het is de rol van het bestuur om de ontwikkelingen op de scholen te faciliteren met tijd, geld en middelen, maar ook om scholen ruimte te geven om te experimenteren.”

21ste-eeuwse vaardigheden

Groeneveld: “Wij hebben als VCPO vier kernvaardigheden vastgesteld die kinderen in onze visie moeten ontwikkelen om de toekomst goed voorbereid tegemoet te treden: samenwerken, denkkracht, zelfregulatie en perspectief nemen. In allerlei vakken, activiteiten en contexten werken de kinderen aan de ontwikkeling van deze vaardigheden. Ook Wetenschap en techniek biedt daarvoor talloze mogelijkheden. Leerlingen onderzoeken, experimenteren en creëren, maar werken ook samen en delen met elkaar wat ze hebben ontdekt, gemaakt of geleerd.”

Congruentie

Groeneveld: “De kernwaarden en kernvaardigheden zijn niet alleen van belang voor de kinderen, maar ook voor onze leerkrachten, directies en bestuurders. Die congruentie moet er zijn. Als je kinderen bijvoorbeeld wilt leren om zelfregulerend te zijn, dan geldt dat ook voor de scholen en het personeel en kies je als vereniging dus niet voor een sterk sturende organisatie.”

De praktijk

ICT-leskisten

Van der Doe: “Vier van onze scholen hebben vorig jaar met subsidie van het EWT Zuid-Holland [ictLESKISTEN](#) aangeschaft. De kisten bevatten allerlei materialen waarmee de kinderen kunnen experimenteren, zoals robotjes, little bits, maar bijvoorbeeld ook een microscoop. De nadruk ligt op onderzoekend en ontdekkend leren en op zelf creëren. We zien dat alle kinderen dit fantastisch vinden en dat er onvermoede talenten zichtbaar worden. Dat is heel mooi van dit materiaal, dat ook kinderen die cognitief wat minder sterk zijn hiermee kunnen uitblinken.”

Scholing

Van der Doe: “Omdat onderzoeken en experimenteren centraal staan, zitten er nauwelijks handleidingen en gebruiksaanwijzingen bij de materialen. Dat daagt kinderen uit om zelf op onderzoek uit te gaan en het experiment op te zoeken, maar voor veel leerkrachten is dat spannend. Zij zijn gewend dat ze de leerstof goed beheersen en dat ze hun lessen nauwkeurig voorbereiden en sturen. In het werken met de ICT-kisten moeten ze veel loslaten en overlaten. Daarom hebben de leerkrachten eerst een scholing gevolgd. Een hele dag hebben ze de materialen onderzocht en ermee geëxperimenteerd. Waren veel leerkrachten aanvankelijk huiverig en terughoudend, ze werden gedurende de dag steeds enthousiaster. Er klonken regelmatig juichkreten door de ruimte als er een experiment was gelukt. Zo ervoeren de leerkrachten zelf wat onderzoekend leren is.”

Lessen ontwerpen

Van der Doe: “Er is in alle vier de scholen een werkgroep geformeerd van leerkrachten die tijd krijgen om samen lessen te ontwerpen met de materialen uit de kist. Geen handleidingen en stappenplannen, maar lessen met veel experimenteer ruimte, lessen die de nieuwsgierigheid van de kinderen aanwakkeren. We zetten deze lessen op onze sharepointomgeving, zodat andere leerkrachten, van andere scholen, er ook van kunnen profiteren. We zien dat de materialen steeds meer worden gebruikt. Er is bijvoorbeeld een school die een ‘denk-en doe-lab’ heeft ingericht, waar behalve de ictLESKIST, allerlei andere materialen zijn te vinden, zoals lego en een 3D-printer.”

Integreren in andere vakgebieden

Van der Doe: “We proberen het gebruik van de leskisten zoveel mogelijk te koppelen aan andere vakgebieden. In de onderbouw is dat wat makkelijker, omdat ze daar met thema’s werken, maar ook in de bovenbouw worden leerkrachten steeds inventiever in het gebruik van de materialen in allerlei lessen en contexten. Er worden bijvoorbeeld robotjes ingezet om spellingoefeningen te doen.”

Aandachtspunten

Rol van het bestuur

Groeneveld: “Het bestuur geeft scholen ruimte en faciliteiten, maar schrijft niet voor wat en hoe de scholen het moeten doen. Je wilt dat kinderen onderzoekend leren, dus wilt je ook dat scholen en leerkrachten dat doen. Wel moet je er als bestuur voor zorgen dat het is ingebed in een visie op de ontwikkeling van kinderen.”

Leren van elkaar

Van der Doe: “Scholen en leerkrachten kunnen veel van elkaar leren. Het is goed om daarvoor veel mogelijkheden te scheppen, bijvoorbeeld door ze te stimuleren om bij elkaar te kijken in de klas, maar ook door ideeën en producten te delen via intranet en impulsen van buitenaf op te zoeken.”

Bredere beweging

Groeneveld: “Als je hiermee serieus bezig bent, stuit je op basale vragen over leren en onderwijs. Dat leidt ertoe dat je ook vragen gaat stellen over bijvoorbeeld het klassikale systeem. Past dat nog wel bij onze manier van werken? Er zijn binnen onze stichting al scholen die hun onderwijs anders zijn gaan organiseren. Je moet je dus realiseren dat je hiermee een beweging op gang brengt die bredere gevolgen kan hebben.”

Drie gouden tips

1. Faciliteer leerkrachten om te experimenteren. Dat betekent ook dat fouten maken mag.
2. Ontdekkend en onderzoekend leren vereist een wezenlijk andere manier van besturen en leiding geven. Stel je daarvoor open.
3. Leer van andere scholen en organisaties en zet je eigen schooldeur ook open voor anderen.

Meer informatie

Maarten Groeneveld

Nico van der Doe

info@vcpo-spijkenisse.nl

